

ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ВЗАЄМОДІЇ «ЛЮДИНА – КОМП'ЮТЕР»

Грицук О.В.¹, Грицук Ю.В.², Грицук В.Ю.³

¹ Горлівський інститут іноземних мов Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет», м. Бахмут,

² Донбаська національна академія будівництва і архітектури, м. Краматорськ,

³ Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків

Проблема вивчення психологічних аспектів взаємодії людини і комп'ютера, пошуку ефективних методів застосування інформаційних технологій набувають особливої актуальності. Серед психологічних особливостей людей, які мають досвід роботи з комп'ютером, виділяють наполегливість, незалежність, самостійність, переважання процесу роботи над отриманням результату, заглибленість у власні переживання, невелика емоційність у спілкуванні.

Інтернет-технології розглядаються як засіб спілкування і спосіб отримання інформації. Специфіка спілкування за допомогою Інтернету полягає у його анонімності, можливості «програвання» різних ролей. «Ігри з ідентичністю» – віртуальний аналог множинної особистості. У психології виділяють феномени, пов'язані з освоєнням людиною нових інформаційних технологій: персоніфікація комп'ютера; потреба у «спілкуванні» з ним; комп'ютерна тривожність; вторгнення у внутрішній світ людини, що може призвести до виникнення екзистенціальної кризи, когнітивних, емоційних порушень.

Однією з негативних сторін інформатизації є комп'ютерна тривожність. Хоча негативні емоції в деяких випадках можуть стимулювати зростання активності, прагнення виконати завдання якомога краще і призводити до підвищення успішності діяльності. Стресогенним фактором при роботі з комп'ютером вважається втрата контролю над діяльністю. Подолати стрес і підвищити стресостійкість допомагають такі риси, як активність, ініціативність, впевненість в собі, емоційна стабільність, оптимістична оцінка ситуації.

Серед негативних наслідків тривалого застосування інформаційних технологій виділяють аутизацію, синдром залежності, звужування кола інтересів, скорочення участі у значущих видах діяльності, психомоторне занепокоєння. Один з психологічних механізмів, що лежить в основі аддикції, – «досвід потоку» як стан поглинання діяльністю, при якому очікуваний результат відходить у свідомості людини на задній план і сама дія займає всю увагу. Він супроводжується позитивними емоціями, зацикленням на процесі взаємодії з комп'ютером, втечею від дійсності. Проблеми взаємодії здобувача з автоматизованою системою ще далекі від повного вирішення.

Позитивні моменти від застосування інформаційних технологій також важливо зазначити, особливо при тестуванні: 1) швидке отримання результатів; 2) нетрудомісткість операцій; 3) точність реєстрації результатів; 4) можливість проведення масового дослідження. Застосування інформаційних технологій робить можливим за допомогою конструктора тестів перетворювати професійні текстові завдання у комп'ютерний варіант. Крім цього, викладач може створювати власні методики, опитувальники, необхідні для певної ситуації.